

Raport miesiąca - Polki na rynku pracy

W listopadzie konsultanci Zielonej Linii przeprowadzili badania dotyczące sytuacji Polek na rynku pracy.

Chociaż każdy człowiek powinien mieć równy dostęp do zatrudnienia i jednakowe szanse na rozwój zawodowy, niektóre grupy społeczne spotykają w tym zakresie różne trudności. Postanowiliśmy określić stopień społecznej świadomości stereotypów dotyczących zawodów męskich i kobiecych. Zbadaliśmy również sposoby radzenia sobie kobiet z godzeniem życia zawodowego i rodzinnego oraz przedsiębiorczość i skłonność do podejmowania ryzyka przez Polki.

Opracowanie składa się z następujących części

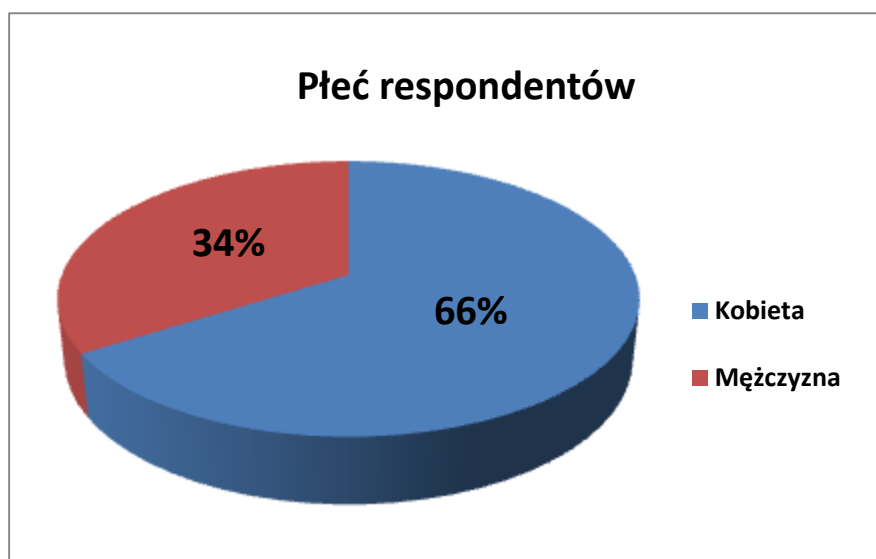
1. Próba badawcza
 - 1.1 Płeć respondentów
 - 1.2 Wiek respondentów
 - 1.3 Status respondentów
2. Wyniki badań
 - 2.1. Prezentacja wyników

Podsumowanie

1. Próba badawcza

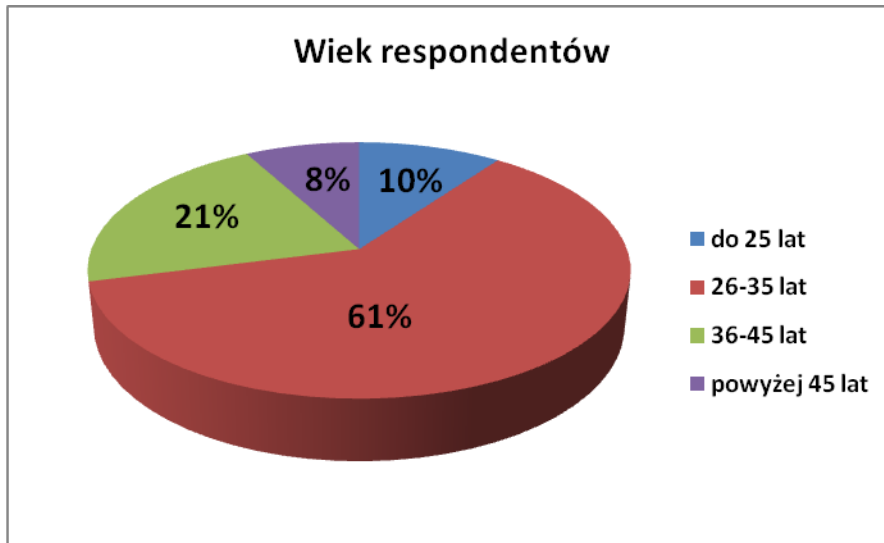
Badanie zostało przeprowadzone na 100 respondentach wybranych losowo spośród osób, które miały okazję korzystać z usług telefonicznych Zielonej Linii.

1.1. Płeć respondentów

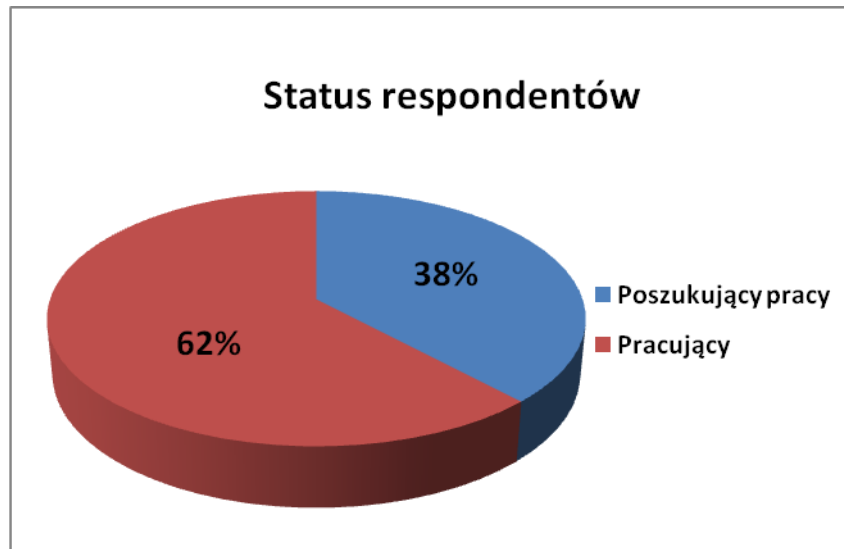
Losowy wybór numerów telefonicznych przyniósł nierównomierny rozkład płci uczestników badania. Dwie trzecie respondentów stanowiły kobiety, a jedną trzecią mężczyźni.

1.2. Wiek respondentów

Wśród osób biorących udział w badaniu przewagę miały osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat, których było ponad 60%. Co piąty respondent miał pomiędzy 36 a 45 lat. Co dziesiąty uczestnik badania nie przekroczył 25 lat, a 8% stanowiły osoby powyżej 45 roku życia.

1.3 Status respondentów

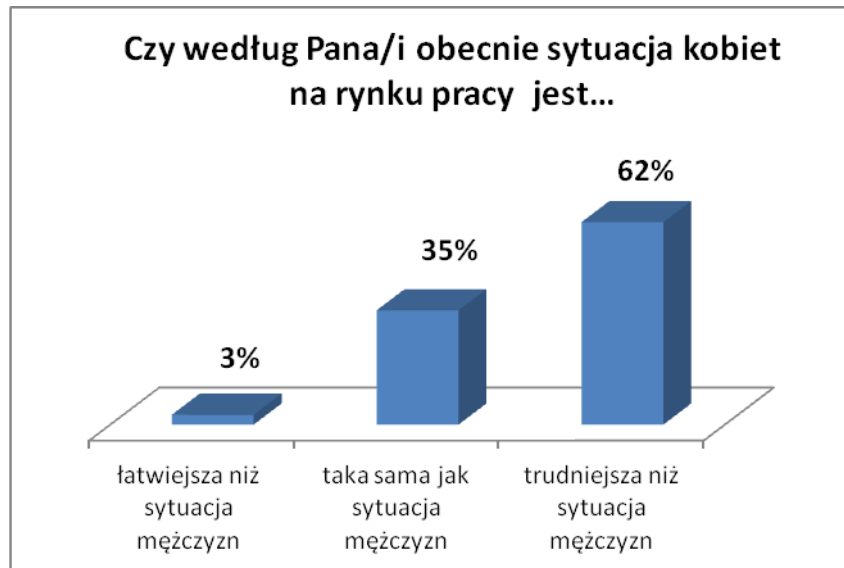

Prawie dwie trzecie uczestników badania to osoby pracujące, a pozostałe są osobami poszukującymi pracy.

2. Wyniki badań

2.1. Prezentacja wyników

Na początek zadaliśmy naszym respondentom pytanie, jaka jest ich opinia na temat sytuacji kobiet na polskim rynku pracy.

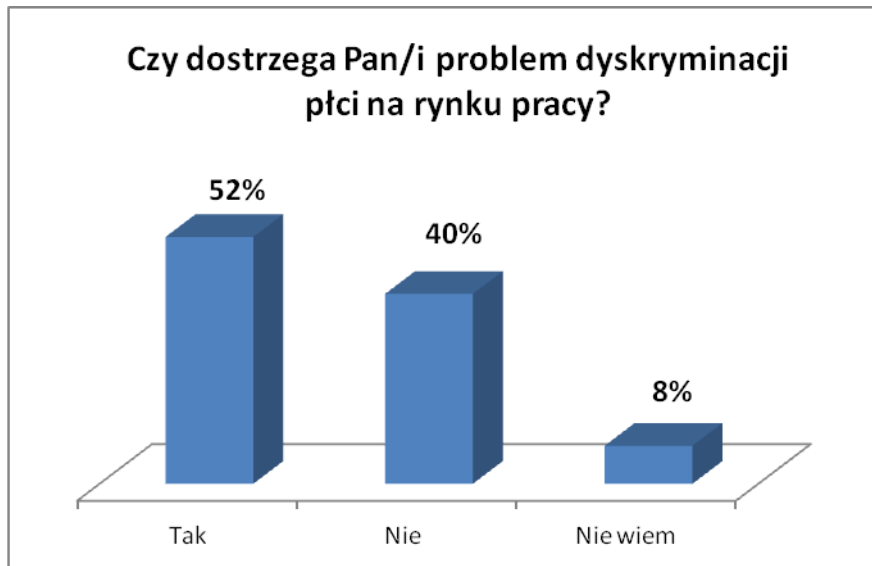
Niemal dwie trzecie badanych sądzi, że sytuacja kobiet na rynku pracy jest obecnie trudniejsza niż sytuacja mężczyzn. Takiej odpowiedzi udzieliło 35% mężczyzn i 42% kobiet, więc można przypuszczać, że bazowały na własnym doświadczeniu. Ponad jedna trzecia ankietowanych uważa, że sytuacja dla obu płci jest taka sama, a zaledwie 3% respondentów twierdzi, że sytuacja pań jest łatwiejsza niż sytuacja panów.

Aby sprawdzić, jak silnie ugruntowana jest ocena rzeczywistości u osób biorących udział w badaniu, zapytaliśmy, czy ich zdaniem płeć ogranicza szansę na rozwój zawodowy.

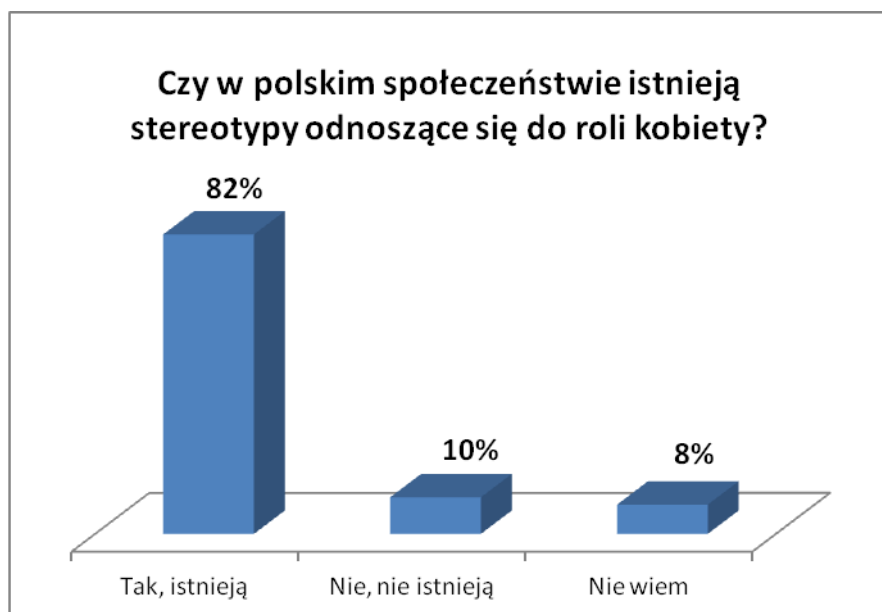
Otrzymane wyniki były znacznie bardziej wyrównane. Odpowiedź „tak” zaznaczyło 45% respondentów, a niewiele mniej – 43% - odpowiedź „nie”. Nieco więcej niż jedna dziesiąta badanych nie miała na ten temat wyrobionego zdania. Należy przypuszczać, że część respondentów wierzy, że kobiety potrafią stawić czoło utrudnieniom i w przyszłości ich sytuacja będzie coraz lepsza.

Obiektem naszego zainteresowania była kwestia, czy badani dostrzegają przejawy dyskryminacji kobiet na polskim rynku pracy.

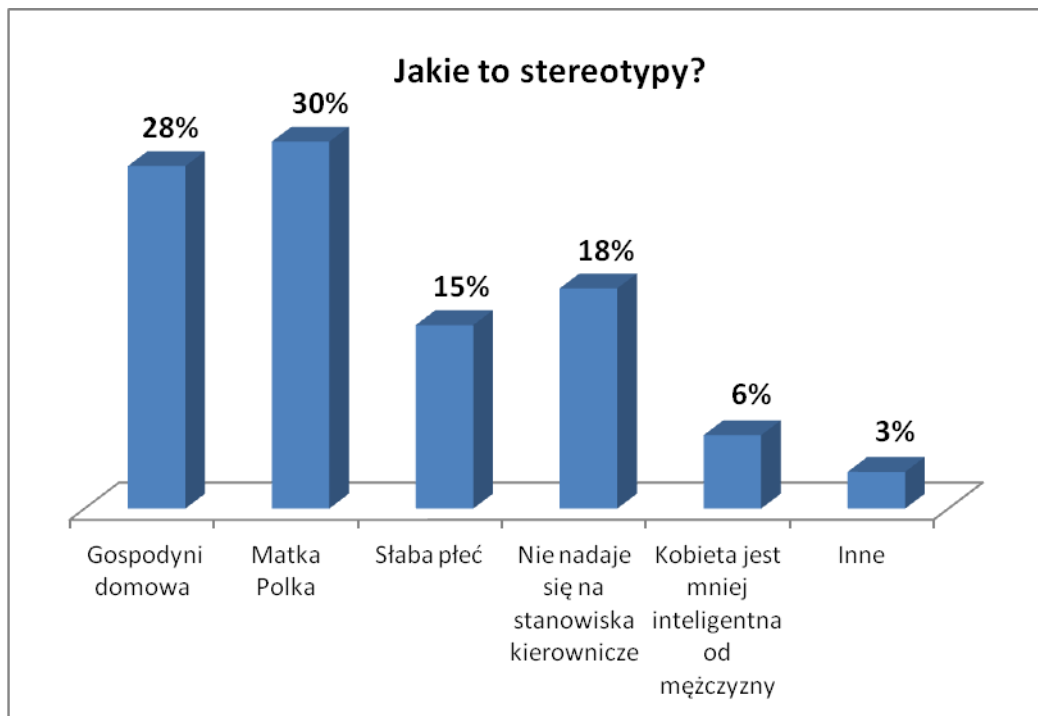
Ponad połowa osób biorących udział w badaniu odpowiedziała twierdząco. Problemu dyskryminacji nie dostrzega 40% badanych, a 8% nie ma na ten temat zdania. Co ciekawe, odpowiedzi przeczącej udzielił podobny odsetek mężczyzn (prawie 40%) i kobiet (37%).

Przechodząc do aspektów psychologicznych, zadaliśmy badanym pytanie, czy w ich mniemaniu, w polskim społeczeństwie występują stereotypy dotyczące kobiet i ich roli w społeczeństwie.

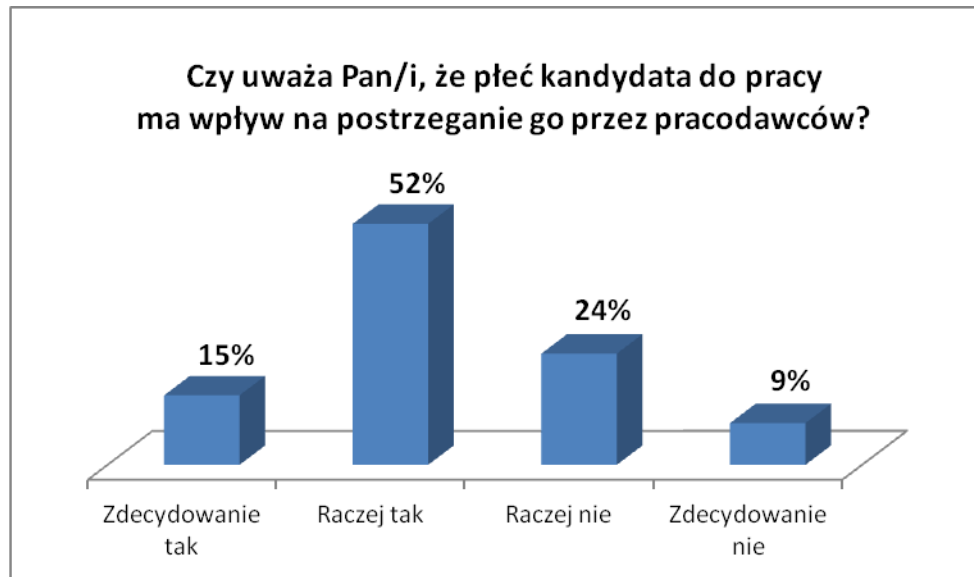
Wyniki okazały się jednoznaczne. Ponad 80% respondentów twierdzi, że takie stereotypy istnieją. Tylko co dziesiąty badany ich nie dostrzega, natomiast 8% spośród ankietowanych było niezdecydowanych w tym względzie.

Uczestników badania, którzy zauważają stereotypy odnoszące się do roli kobiety, zapytaliśmy, jakie to stereotypy. Z podanej listy odpowiedzi można było wybrać maksymalnie trzy opcje.

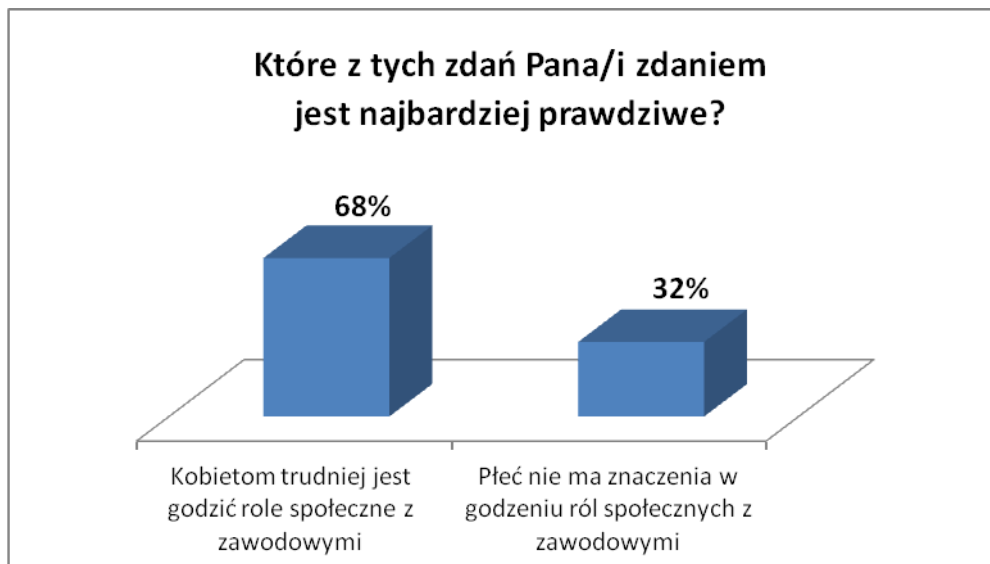
Najsilniejszy okazał się stereotyp Matki Polki, który wytypowało 30% ankietowanych. Zdaniem badanych jest to kobieta, która poświęca się innym, za wszelką cenę usiłując godzić obowiązki zawodowe i obowiązki rodzinne oraz domowe. Niewiele rzadziej respondenci wskazywali stereotyp kobiety jako gospodyni domowej – zrobiło tak 28% uczestników badania. Zdaniem tej grupy, w Polsce wciąż istnieje przekonanie, że miejsce kobiety jest w domu i nie powinna ona pracować poza nim. Prawie jedna piąta badanych potwierdziła funkcjonowanie stereotypu, że kobieta nie nadaje się na stanowiska kierownicze. Postrzeganie kobiet jako słabej płci zaznaczyło 15% badanych. Nasi respondenci najbardziej ostrożni okazali się w stosunku do twierdzenia, że kobieta jest mniej inteligentna od mężczyzny. Taką odpowiedź wybrało tylko 6% badanych, co może oznaczać, że faktycznie niewiele osób dostrzega istnienie takiego stereotypu bądź też jest on uznawany za tak niepoprawny politycznie, że wolą nie zaznaczać tego typu odpowiedzi. Najmniejsza grupa respondentów - 3% - zaproponowała inne, możliwe stereotypy, na przykład takie, że kobieta jest roztrzepana, infantylna i mniej zaradna życiowo oraz słabsza psychicznie niż mężczyzna, a po zatrudnieniu zaraz zachodzi w ciążę.

Kolejny blok pytań dotyczył podejmowania pracy przez kobiety. Na początek nasi respondenci wyrazili swoją opinię na temat tego, czy płeć kandydata do pracy ma wpływ na postrzeganie go przez pracodawców.

Dwie trzecie uczestników badania jest zdania, że płeć kandydata ma wpływ na decyzję potencjalnego pracodawcy. Ponad połowa respondentów wybrało odpowiedź „raczej tak”, a 15% zdecydowanie potwierdza istnienie takiej zależności. Co trzecia badana osoba nie dostrzega jednak wpływu płci kandydata na pracodawcę. Prawie jedna piąta uczestników badania stwierdziła, że raczej nie ma to wpływu na stosunek pracodawcy do przyszłego pracownika, a 9% zdecydowanie zaprzecza istnieniu takiego związku. Odpowiedzi twierdzących udzieliła jedna czwarta mężczyzn i ponad połowa kobiet.

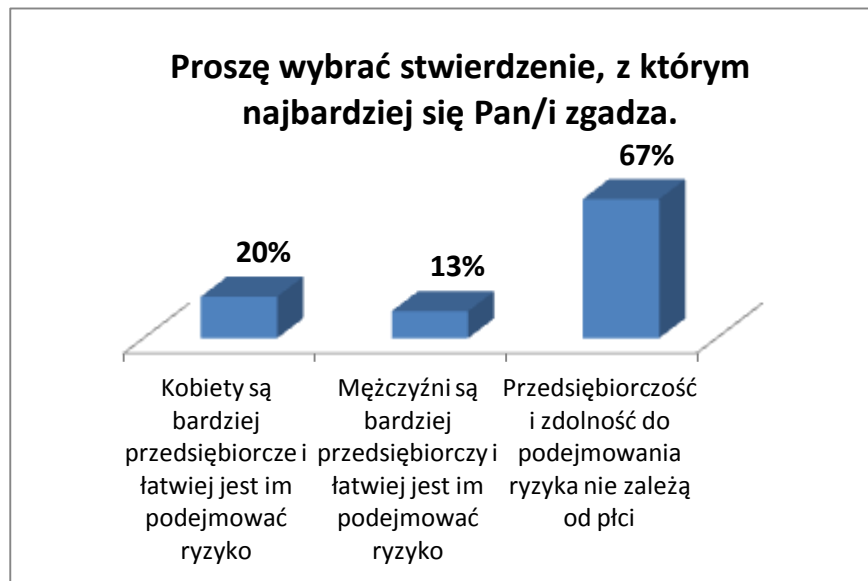
Poprosiliśmy respondentów, aby wybrali stwierdzenia, które uznają za najbardziej prawdziwe.

Zanotowaliśmy wyraźną przewagę tezy, że kobietom trudniej jest godzić role społeczne z rolami zawodowymi, którą przedstawiło blisko 70% badanych. Natomiast jedna trzecia respondentów uważa, że płeć nie ma znaczenia w godzeniu ról społecznych. Ankietowani mężczyźni podzielili się

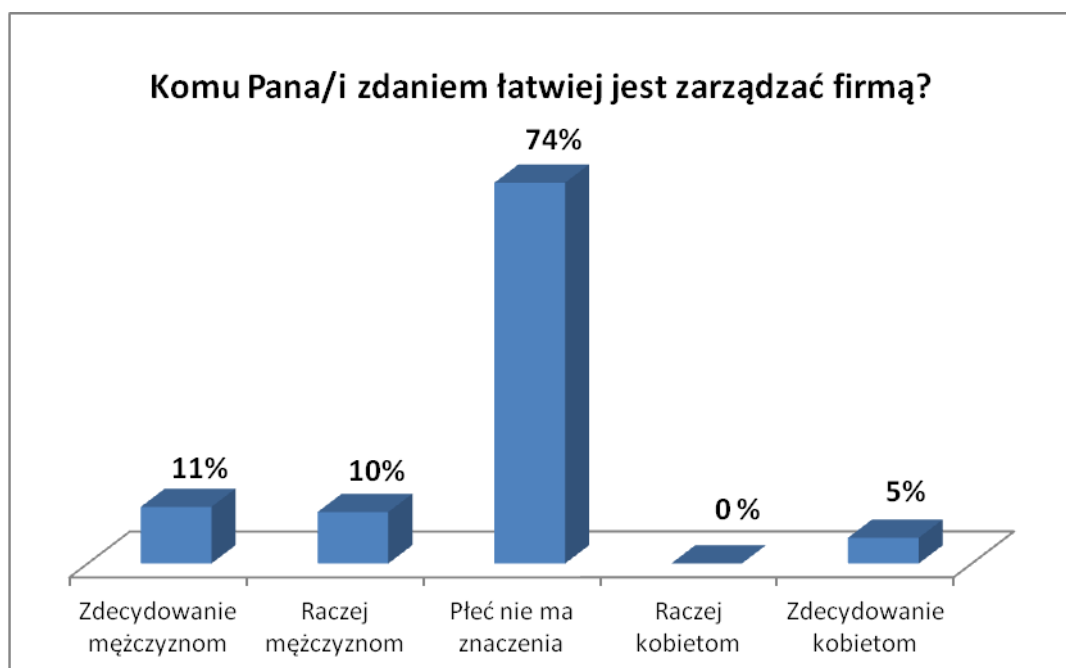
dokładnie po połowie w udzielanych odpowiedziach, natomiast aż 85% kobiet uważa, że w przypadku ich płci trudniej jest dzielić swój czas pomiędzy dom i pracę.

Kolejne pytanie dotyczyło charakterystyki kobiet i mężczyzn.

Co piąty uczestnik badania stwierdza, że kobiety są bardziej przedsiębiorcze i łatwiej jest im podejmować ryzyko. Tylko 13% sądzi, że to mężczyźni przejawiają takie właściwości. Jednak dwie trzecie badanych deklaruje, że przedsiębiorczość i zdolność do podejmowania ryzyka nie zależą od płci. To pytanie dotyczyło opinii własnych respondentów, a nie ich oceny postaw innych ludzi, jak na przykład w przypadku pytania nr 6. Podsumowując, można zauważyć, że klienci Zielonej Linii w większości nie mają skłonności do stosowania dyskryminacji ze względu na płeć.

Przy zagadnieniu dotyczącym ról zawodowych istotne jest, jak przedstawia się sytuacja danej grupy społecznej, jeżeli chodzi o dostęp do wyższych stanowisk. Zapytaliśmy uczestników naszego badania, komu łatwiej jest zarządzać firmą.

W tym wypadku idea równouprawnienia dała o sobie znać w jeszcze wyższym stopniu. Blisko trzy czwarte respondentów uważa, że płeć nie ma znaczenia w odniesieniu do predyspozycji zarządzania firmą. Co piąty badany twierdzi, że mężczyznom łatwiej jest zarządzać firmą (11% „zdecydowanie” i 10% raczej) i tylko jedna dwudziesta uczestników badania jest zdania, że kobietom zdecydowanie łatwiej jest zarządzać firmą. W rzeczywistości przedstawiciele obu płci mają pewne cechy, które mogą być atutem przy prowadzeniu firmy. Jednak każdy człowiek jest inny i należy oceniać go indywidualnie, co potwierdzają odpowiedzi respondentów naszego badania.

A jak wygląda sytuacja stanowisk kierowniczych, niekoniecznie związanych z zarządzaniem całą firmą?

Uzyskaliśmy niemal identyczne wyniki, jak w poprzednim pytaniu. Aż 74% badanych jest zdania, że płeć nie ma znaczenia u osób na stanowiskach kierowniczych. Na mężczyzn stawia 15% respondentów. Opinię, że to kobiety lepiej sprawdzają się na stanowiskach kierowniczych wyraził prawie co dziesiąty badany, w tym 8% opowiada się zdecydowanie, czyli prawie dwa razy więcej niż w pytaniu dotyczącym zarządzania firmą. Jednak w dalszym ciągu jest to niewiele w odniesieniu do pozostałych odpowiedzi. Należy jednak zauważyć, że w praktyce kobiety pracują na stanowiskach kierowniczych rzadziej niż mężczyźni. Według badań odsetek pań na kierowniczych stanowiskach wynosi w Polsce około 40%, co stawia nas na 9 miejscu w Unii Europejskiej. Kobiety zarabiają też mniej niż mężczyźni znajdujący się na równorzędnych stanowiskach.

Podsumowanie

Otrzymane wyniki badania pokazują pewien rysujący się rozdźwięk pomiędzy społeczną świadomością na temat relacji płci i pracy oraz realiami rynku pracy. Z jednej strony większość Polaków uważa, że płeć nie ma wpływu na wartość pracownika i dostęp do zatrudnienia powinien być równy dla kobiet i mężczyzn. Z drugiej strony ankietowani zdają sobie sprawę ze stereotypów funkcjonujących w naszym społeczeństwie, jak również z tego, jak niekorzystny wpływ mają one na sytuację kobiet na rynku pracy. Badani wiedzą, jak trudno jest paniom pogodzić życie zawodowe i

prywatne, a pracodawcy, albo im tego nie ułatwiają, albo w ogóle zamykają im drogę do kariery. Tymczasem, zdaniem naszych respondentów, płeć nie ma wpływu na jakość wykonywanej przez pracownika pracy. Gdyby pracodawcy wykazywali równie mało uprzedzeń do zatrudniania kobiet, co uczestnicy naszego badania, sytuacja Polek na rynku pracy stałaby się znacznie korzystniejsza.

Magdalena Kijowska (**Zielona Linia**)

Źródło: http://www.rynekpracy.pl/monitor_ryнку_pracy_1.php/wpis.29